

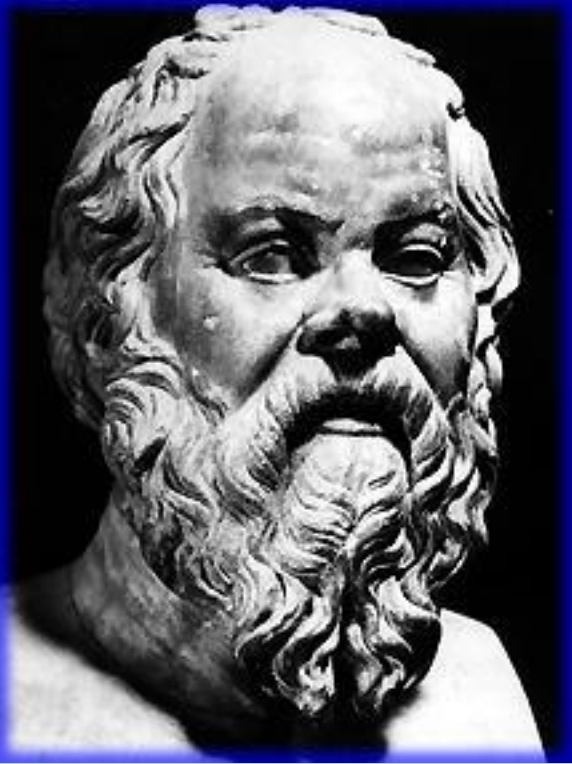
SOKRATİK GÖRÜŞME TEKNİKLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mentorluk Eğitimleri

Prof. Dr. Ayşe Rodopman Arman
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

11.12.2019

SOKRATES KİMDİR?

*Yunan felsefecisi, filozofu ve düşünürü Sokrates,
M.Ö. 470-M.Ö. 399)*

Sokratik Düşüncenin Felsefi Temelleri

- Bilginin doğası, kapsamı ve kaynağı ile ilgilenen felsefe dalı
Epistemoloji (bilgi felsefesi)
- Bilgi türlerinin nesnel önemini belirlemek amacıyla konuyla ilgili ilkeleri, varsayımları, sonuçları, dayandıkları kaynakları, mantıksal temelleri eleştirisel incelemeye tabi tutmak
- Bilginin özünü, ilkelerini, yapısını, bilginin yönetimini, geçerliliğini, koşullarını ve sınırlarını araştırmak (Erişen, 2004).

Sokratik görüşme/düşünmenin temeli...

- her insanın birey olarak değerli olduğunu,
 - her insanın eğitimle kendini geliştirebileceği
 - ruhsal yetkinliğe ulaşabileceği bir potansiyeli olduğunu,
 - bilgiye ulaşmanın ve kendini geliştirmenin her insanın hakkı olduğu
-
- Potansiyel güçlerinin açığa çıkması için, toplumsal konumuna bakılmaksızın her bireyin bilgiye ulaşmasını savunur.

Sokratik dialog?

- Önceden özenle düzenlenmiş sorularla karşısındakinin zihninde saklı olan doğruları açığa çıkarma, böylelikle ona gerçeği buldurma temeline dayanan yöntemdir.

Sokratik yöntem, antik dönem Yunan filozofu Sokrates'in felsefi düşüncüsü ve bilgiyi sınavarak öğretme yöntemidir.

İlk olarak Sokrates'in bir köleye bir geometri teoremini çözdürmesi ile Sokratik yöntem ortaya çıkmıştır.

SB

*Eğitimin pahalı
olduğunu düşünüyorsanız,
cehaletin
bedelini hesaplayın.*

Sokrates MÖ.469-399

AMAÇ

- ✓ Bu yöntem bir tümevarım yöntemidir.
- ✓ Bu yöntemde daima kolaydan zora, özelden genele, tekilden tüme, olaylardan sonuca giderek gerçeğe ulaşılır.
- ✓ Sokratik yöntemde amaç; kendisi, hiç bir şey bilmiyormuş gibi görünerek, karşısındakini konuşturarak ustalıkla gerçeği buldurmaktır.

Sokratik sorgulama niteliđi

- Soru cevap tekniđinin etkili bir řekilde kullanıldıđı Sokratik sorgulama, tanım olarak salt bilgi vermeyen, bireyin bilgi birikimlerini ve dűřüncelerini yapısalılařtırarak dođurtmaya, ađıđa çıkarmaya yarayan yűntemdir (Duman, 2009; Gose, 2009).
- Dűřüncelerin netleřtirilmesi, bađlamın incelenmesi, temellerin gűzden geçirilmesi, varsayımların belirlenmesi ve bakıř açısının tanımlanmasıyla ilgilenir (Crawford vd., 2009).

Sokratik sorgulama niteliđi

- ✓ kişinin bir konu ya da problemi derinlemesine analiz etmesi,
- ✓ o konuda fikir sahibi olması
- ✓ serbestçe yorumlar yapabilmesi
- ✓ başka düşünce ve önerilere eleřtirel yaklařabilmesi

"sistemlilik, derinlik ve makul olma veya gerçekliđi deđerlendirmeye istekli olma" özellikleri» (Paul ve Elder, 2010).

Sorgulanmamış hayat,
Yaşamaya değmez.

SOKRATES
1. Felsefe kişinin birisinden öğrendiği değil kendisinin yaptığı bir şeydir (Aktif eğitim).
2. Sorgulayıcı eğitim.
3. Tümevarım yöntemi.
4. İformel eğitim.
5. Herkese açık eğitim.
6. Konuşmaya dayalı felsefe.
7. Yatay İlişki.

² Tablo, Geroge Macdonald Ross'un "Socrates Versus Plato: The Origins and Development of Socratic Thinking", **Thinking: The Journal of Philosophy for Children**, 12 (4), 2-8. makalesinden yararlanarak hazırlanmıştır.

Sokratik dialog basamakları

İlk aşamada karşıdaki kişiye sorular sorularak onun neyi bilip neyi bilmediği araştırılır.

İkinci aşama ironi yani alaydır.

Son olarak ise fikir doğurtulmaya başlanır.

Sokratik Soru Tipi	Örnek
Açıklama Soruları	• _____ ile ne demek istiyorsunuz? • Bunu başka bir şekilde ifade edebilir misiniz? • Sizce temel konu nedir? • Bize bir örnek verebilir misiniz? • Bu noktayı daha da genişletebilir misiniz?
Önceki bir soru ya da konuyla ilgili sorular	• Bu soru niçin önemlidir? • Bu sorunun cevaplanması kolay mıdır zor mudur? Niçin böyle düşünüyorsunuz? • Bu soruya dayanarak, hangi varsayımlarda bulunabiliriz? • Bu soru bizi diğer önemli konu ve sorulara götürebilir mi?
Varsayım Soruları	• İnsanlar niçin bu varsayımda bulunurlar? • _____ burada neyi varsayar? • Bunun yerine ne varsayabiliriz? • _____ farzediyor gibisiniz. • Sizi doğru anlıyor muyum?

Sebep ve kanıt soruları	• Buna ne bir örnek oluşturur? • Bunun doğru olduğunu niçin düşünüyorsunuz? • Başka hangi bilgilere ihtiyaç duyarız? • Sebebinizi bize açıkla mısınız? • Nasıl bir akıl yürütmeye bu sonuca vardınız? • Bu kanıttan şüphelenmeniz için bir sebep var mı? • Sizi buna inandıran nedir?
Köken ya da kaynak soruları	• Bu fikri nereden edindiniz? • Böyle hissetmenize ne sebep oldu? • Bu sizin fikriniz mi yoksa başka bir yerden mi duydunuz? • Hep böyle mi hissettiniz? • Fikriniz birisinden ya da birşeyden etkilendi mi?
Öneri ve sonuç soruları	• Bunun nasıl bir etkisi olur? • Bu gerçekten mi yoksa muhtemelen mi olabilir? • Alternatifi nedir? • Bununla ne ima ediyorsunuz? • Bu olsaydı, sonuç olarak ne olurdu? Niçin?
Bakış açısı soruları	• Başka insan grupları bu soruyu nasıl cevaplardı? Niçin? • _____'in yapacağı itiraza nasıl cevap verebilirsiniz? • _____'a inanan birisi ne düşünebilir? • Alternatifi nedir? • _____ ve _____'nin fikirleri nasıl benzer ve farklıdır?

Sorulardan kendi doğrularına yönelirken...

- Mentiden sorgulama, analiz etme, yorumlama, eleştirme, kritik düşünme gibi daha çok eyleme yönelik becerilerin gelişmesi beklenir.
- Sokratik tartışmada, Sokrates bilgi aktarmaz.
- Bir şey öğretmez yalnızca anımsatır.
- Yaptığı eylem ‘’ **ebelik** ‘’ yani yol göstericiliktir.
- Rolü sadece sorular sorarak, kişinin kendi doğrusunu bulmasına yardım etmektir.
- Sadece sorular soran, önyargısız ve açık kafalı bir araştırmacıdır.
- Başkalarıyla konuşup tartışarak bütün konuşmaları inceler, bu yolla doğruları keşfetmeye çalışır.

Tek bildiğim hiçbir şey
bilmediğimdir.

Socrates

UYGULANIŐI

Hareketli/aktif sessizlik

Konuyu bilme hakim olma son sözö söyleme gibi kavramları önde tutmama...

Bağımsız düşünme ve düşünerek öğrendiğı bilginin fikir ürününün ona ait olduğunu hissettirme...

ETKİLİ KULLANIMI

- Sorular açık ve net olmalıdır.
- Mentor gerektiğinde sorularla öğrencilerin dikkatini ana konuya çekebilmelidir.
- Mentor mentiyi rencide edici sözler kullanmamalı aksine motive edici sözcüklerle onu yüreklendirmelidir.

ETKİLİ KULLANIMI

- Sorular mentinin zihinsel ve ruhsal gelişimlerine uygun olmalıdır.
- Mentor sorduğu sorulara hemen cevap beklememeli mentiye düşünmesi için zaman vermelidir.

FAYDALARI

- Görüşmeye katılımını artırır.
- İfade gücünü artırır.
- Sosyal etkileşimi canlandırır.
- Aynı soruya verilen farklı cevaplar sayesinde empatik düşünme becerisi kazanır.
- Bireyin kendi kendini değerlendirmesini sağlar.

Faydaları

- Kalıcı öğrenmeyi sağlar. İnsanlar duyduklarından daha çok kendi söylediklerini hatırlar ve daha geç unuturlar. Öğrencinin kendi bulduğu bilgileri akılda tutması, unutmaması daha kolaydır.
- Öğrencilerin değerlendirme yeteneğini geliştirir. Mevcut bilgilerden genellemeler yapabilmek, yapılan çalışmaların başarılı olup olmadığını belirlemek, çeşitli durumlarda en uygun davranışı gösterebilmek iyi bir değerlendirme yeteneğine sahip olmayı gerektirir.
- Öğrencilerin güdülenmesini sağlar. Öğretmen sorularına doğru cevap veren öğrencilere geribildirim verecektir. Bu da onlara başarı zevkini verecek ve öğrenme isteklerini arttıracaktır.

SINIRLILIKLARI

- Çok fazla soru sormak öğrencilerde bıkkınlık uyandırabilir.
- Kendisine sorulan sorulara sürekli olarak yanlış cevaplar veren öğrenci zamanla kendine olan güven duygusunu kaybeder.

SINIRLILIKLARI

- Eğer öğretmen sorduğu sorulara sürekli olarak yanlış cevaplar alıyorsa bu durum öğretmende güven kaybına neden olur.
- Anlaşılması güç sorular öğrencilerin düşünme becerilerini zayıflatır.
- Sorulan sorular birbiriyle alakasız konuları içeriyorsa derse olan ilgi azalır ve verimlilik düşebilir.

MENTORLUK NEDİR? NE DEĞİLDİR?

Mentorluk Tek taraflı bir ilişki değildir!	Mentorluk ilişkileri, Mentor ve Mentee arasında iki yönlü olan kişisel ilişkilerdir. Bu ilişkiler, iki tarafın da yeni şeyler öğrendiği, yeni bakış açıları geliştirdiği karşılıklı öğrenme ve güç birliği şeklindedir.
Mentorluk Ticari bir akit değildir!	Gönüllülük esasına dayalıdır. Gelişime ve değişime odaklıdır.
Mentorluk Danışmanlık değildir!	Yaşanmış başarı ve başarısızlıkları ile deneyimlerini paylaşır. Kolaylaştırıcıdır. Yol haritası çizmez, başarıya giden yolu aydınlatır, yolculukta yan koltuktaadır.
Mentor Bir Terapist değildir!	İyileştirmeye – geçmişteki travmaları tedavi etmeye değil, geleceği inşa etmeye, değişime odaklıdır.

PLATON

SOKRATES'İN
SAVUNMASI

HASAN ALİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ

YUNANCA ASLINDAN ÇEVİREN: ABİ ÇOKONA

TÜRKİYE \$ RANKASI
Kültür Yayınları

MARMARA
ÜNİVERSİTESİ

MENTORLUK EĞİTİMİ

Dr. Rıza Kadılar

TARİH
20 KASIM 2019

SAAT

19:00

YER
FEN EDEBİYAT FAK.
KONFERANS SALONU

mentor.marmara.edu.tr

mezun.marmara.edu.tr

www.mezun.marmara.edu.tr

Mentorluk-eğitimi-PDF

“Sokrates’in Ölümü”
Jacques-Louis David (1787)